

‘Hout is een prachtproduct, maar door de aanschaf werk je mee aan bosbouw óf roofbouw’

FSC-hout bij Hovenier Van der Heijden

Hovenier Van der Heijden uit Den Hoorn, een bedrijf dat met 35 medewerkers alle segmenten bedient, probeert op allerlei vlakken doorzicht met milieu, klanten en medewerkers om te gaan. Gezonde groeiplaatsen en de juiste soort op de juiste plek staan centraal, er wordt chemievrij gewerkt en meegedacht over klimaatadaptieve oplossingen bij projecten. Het werken met FSC-gecertificeerde hardhoutsoorten valt binnen deze bedrijfsfilosofie.

Auteur: Karlijn Raats

Algemeen directeur Van 't Hof: 'Hout is een prachtig product. Vanwege de discussie over tropisch hardhout is door de jaren heen hard gezocht naar alternatieven, maar vele daarvan blijken kwalitatief niet vergelijkbaar te zijn. Dan kun je er beter voor kiezen duurzaam om te gaan met het tropische hardhout dat beschikbaar is op onze planeet. Met FSC zijn we er zeker van dat we daadwerkelijk het verschil maken voor het natuurbehoud en voor het leven volgens de menselijke maat. Als we niet-gecertificeerd hardhout zouden kopen, zouden we elke dag meedoen aan roofbouw en het om zeep helpen van het ecosysteem van de aarde. FSC-houtproducten zijn wat duurder dan gangbare houtproducten vanwege de extra inspanningen. Daarom is het belangrijk dat je als aanbieder productkennis hebt, dat de opdrachtgever je de kans geeft om het product toe te passen, en bovenal dat je als marktpartij bereid bent om je verkoop op dit product te focussen. Dat is bij ons wel het geval: wij proberen altijd iets meer te bieden of te leveren dan de klant vraagt.' Overheden kunnen de goede wil van de markt belonen met een volgende stap, vindt Van 't Hof: 'De regelgeving omtrent de import van tropisch hardhout moet verder worden aangescherpt. Nu volstaat het predicaat "legaal gekapt tropisch hardhout", maar we moeten toe naar "verantwoord gekapt tropisch hardhout".'

Nederland als koploper

Lisanne de Wit, mvo-ambassadrice bij Van den Berg Hardhout, is het daarmee eens. 'Om dat te bereiken, moeten we een speler van formaat blijven, zodat we impact hebben in de landen van herkomst. Dit lukt niet als we tropisch hardhout mijden. De Nederlandse overheid heeft jaren geleden besloten dat bij overheidsprojecten alleen nog aantoonbaar verantwoord hout mag worden toegepast. Dit heeft gewerkt; Nederland is nu koploper in de wereld als het gaat om de toepassing van verantwoord hout.' Onlangs tekenden bijna 1,2 miljoen burgers een petitie voor een Europese bossenwet om wereldwijde ontbossing te stoppen. Opgeroepen wordt om alleen nog ontbossingsvrije producten op de Europese markt toe te staan.

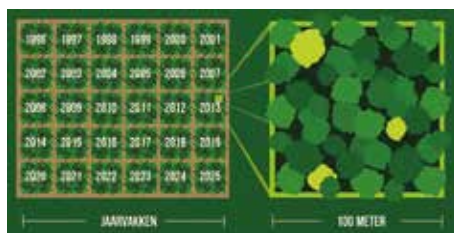
Ecologisch, economisch en sociaal verantwoord bosbeheer

Er vindt nog steeds ontbossing plaats, terwijl de relatie tussen klimaatverandering en ontbossing inmiddels al jarenlang wordt erkend. Wereldwijd vervullen bossen ecosystemendiensten (CO₂-opslag, vasthouden van water, tegenhouden van erosie, afgifte van zuurstof), net zoals de bomen in onze openbare ruimte, maar dan open immens veel grotere schaal. FSC (de Forest Stewardship Council) probeert dan ook sinds het begin van de jaren negentig om delen

 6 min. leestijd

HOUT IN DE TUIN

Jaarvakken

‘Als we gewoon hardhout zouden kopen, zouden we elke dag meedoen aan roofbouw’

van de natuurlijke bossen veilig te stellen voor duurzame bosbouw, zoals bosbouw feitelijk hoort te zijn. Naast het nastreven van goed rentmeesterschap voor (tropische) bossen, betreft het duurzaamheidskeurmerk lokale stakeholders bij het bosbeheer. In totaal bedraagt het FSC-gecertificeerde areaal met daarin alle soorten bossen 200 miljoen hectare, zo'n 5,5 procent van het totale bosareaal op de wereld. Het FSC-aandeel in het totale wereldareaal tropisch regenwoud is circa 1,5 procent. In Nederland is bijna de helft van alle bossen FSC-gecertificeerd. Volgens De Wit wil FSC zijn areaal de komende jaren gaan uitbreiden.

Van den Berg Hardhout uit Lopik is voorraadhoudend importeur van FSC-houtsoorten in

de duurzaamheidsklassen 1 en 2; dat zijn kwalitatieve en verantwoorde hardhoutsoorten. Het bedrijf importeert met name tropisch hardhout uit Zuid-Amerika en Afrika. Mvo-ambassadeur Lianne de Wit: 'We willen een verschil kunnen maken en zeker weten dat wij hout importeren waarmee we bijdragen aan het beheren en behouden van de bossen. Dit omdat we ons bewust zijn van de immense biodiversiteit in de tropische regenwouden, van het feit dat de bomen daar langzaam groeien en dat lokale leefgemeenschappen afhankelijk zijn van het regenwoud, maar ook van de kans om met verantwoorde bosbouw armoede in ontwikkelingslanden te bestrijden.'

Selectieve kap volgens FSC-normen

De Wit vertelt over de weg die FSC-hardhout aflegt voordat het in een GWW-, openbaar-groen- of particulier project wordt toegepast. 'Tropisch hardhout is vaak afkomstig uit natuurlijke bossen. Dat zijn vaak heel grote gebieden. Bosbouwers die werken volgens FSC-keurmerk oogsten minimaal. Ze werken binnen een gebied dat in vakken is verdeeld. Stel dat een gebied uit dertig vakken bestaat, dan mag een FSC-bosbouwer elk jaar slechts in een van deze dertig vakken werken. Ook brengt een FSC-bosbouwer in kaart welke flora en faunasoorten

Volgens FSC is er sprake van goed bosbeheer als natuurbelangen, sociale aspecten en economische belangen met elkaar in balans zijn. Voorbeelden daarvan zijn:

Natuurbelangen:

- In bossen met grote natuur- en cultuurwaarde wordt niet geoogst
- Na de houtoogst krijgt het bos de kans zich te herstellen
- De oogst is minder dan de bijgroei in de herstelperiode
- Oogst van bomen langs waterlopen en op steile hellingen is niet toegestaan

Sociale aspecten:

- De rechten van inheemse volken worden gerespecteerd en vastgelegd
- Bosarbeiders genieten goede arbeidsomstandigheden wat betreft werktijden, loon, veiligheid en training
- FSC-bosbeheer levert veel directe en indirecte werkgelegenheid op in regio's die tot de armste ter wereld behoren

Economische belangen:

- Een FSC-gecertificeerd bedrijf biedt werkgelegenheid en levert inkomsten op. Het versterkt daarmee de lokale economie
- Een gezonde bedrijfsvoering, gericht op continuïteit, stimuleert de lokale bevolking tot het behouden van het bos

in het jaarvak voorkomen, hoe planten en dieren met elkaar leven in hun ecosysteem en waar foerageerplekken zijn. Wanneer er in een bepaald vak bijvoorbeeld een populatie chimpansees of een bedreigde vogelsoort voorkomt, mag daar dat jaar niet worden gekapt. Er wordt geregeld opnieuw een gebiedsscan gemaakt.'

Managementplan voor FSC-gecertificeerde bosbouw

Lianne de Wit: 'Natuurlijke ecosystemen bevatten een schat aan biodiversiteit. In tropische regenwouden is de groei weelderig.'

Het hout dat selectief is gekapt, wordt bijeengebracht op verzamelplaatsen en naar een zagerij gebracht. 'In de lokale zagerij worden de stammen al verwerkt tot bezaagde planken of palen. Soms worden ze ook in de zagerij geschaafd, omdat FSC ernaar streeft, net als veel overheden en bedrijven, om zoveel mogelijk activiteiten in de keten in het land van herkomst te houden. Zo zet de overheid van Gabon in op alleen maar FSC-bosbeheer in het land, en wil ze daarnaast meer werkgelegenheid creëren door bewerkingstappen in eigen land te houden door middel van exporttarieven. FSC Nederland speelt hier overigens een grote rol in

Het selectief gekapte hout wordt naar een verzamelplaats gebracht en gaat vandaaruit naar een zagerij. Op de achtergrond een boom die met rust gelaten wordt omdat er een nest van *Montezuma oropendola* in zit.

Hovenier van der Heijden voert een groot meerjarig project uit bij het Stanislascollege in Rijswijk, waarbij FSC-gecertificeerd hardhout wordt gebruikt.

FSC-gecertificeerde houtzagerij in Brazilië

'De hovenierssector heeft als houtafnemer een maatschappelijke verantwoordelijkheid om goede keuzes te maken'

door de vraag te stimuleren. Hierdoor houdt het land van herkomst zelf meer inkomsten aan het product over. Het FSC-gecertificeerde hardhout vindt zijn weg via de haven van Rotterdam naar de opslag van Van den Berg Hardhout in Lopik. Daar worden de planken verder geschaafd en op maat gezaagd. Bij grote projecten wordt het FSC-hardhout soms direct aan de aannemer verkocht, maar meestal zit er nog een distributeur tussen.'

Diversificeren in tropische hardhoutsoorten

Wat kan Nederland doen op weg naar duurzaam bosbeheer? Er is internationaal gezien immers een aanhoudende vraag naar producten uit tropische landen die concurreren met bosbouw. De Nederlandse overheid heeft wel bewezen dat ze impact heeft door zelf verantwoordelijkheid te nemen, maar op wereldniveau is het een druppel

op de gloeiende plaat. Toch stelt Van 't Hof zich op het standpunt dat een goede wereld begint bij jezelf: 'De hovenierssector en vooral ook de bouwsector hebben als houtafnemers een maatschappelijke verantwoordelijkheid om goede keuzes te maken. Maar doordat er de nodige administratie gemoeid is met FSC-gecertificeerd hout en alternatieven nog gewoon zijn toegestaan, kiezen veel hardhoutleveranciers en -afnemers voor de laagste prijs. De mindset van afnemers en eindgebruikers zal verder moeten veranderen, zodat ze meer moeite willen doen en meer geld willen uitgeven aan verantwoordelijk gekapt hout. Er zijn honderden verschillende soorten tropisch hardhout; waarom gebruiken we daar maar pakweg tien houtsoorten?' Van 't Hof verwijst hiermee naar de grote diversiteit aan houtsoorten in de oude natuurlijke tropische bossen, maar ook in de secundaire tropische bossen, die zijn aangeplant op plaatsen waar vroeger landbouw was. Er zou dus veel creatiever met de houtvoorraad omgesprongen moeten worden.

Voor ieder project een geschikte houtsoort

De Wit knikt. Ze vertelt dat houtzagerijen die onder FSC-keurmerk werken, regelmatig kampen met restpartijen hout die niet worden verkocht, want onbekend maakt onbemind. De Wit: 'Productonderzoek en goede voorlichting, daar ligt onze taak. Wij hebben kennis van alle houtsoorten en hun eigenschappen, zoals boven-

gronds gebruik, grondcontact, watercontact, draagkracht, structuur en kleur. We adviseren de juiste houtsoort voor de juiste toepassing, en daarbij leiden meerdere wegen naar Rome. Om de diversiteit in stand te houden, moet je soms bepaalde houtsoorten laten staan en voor minder bekende soorten kiezen. We blijven ons daarom inzetten voor een zo breed mogelijk keuzepalet. Nieuwe, gelijkwaardige houtsoorten moeten zich nog op grote schaal bewijzen voor de lange termijn. Sommige van deze minder bekende soorten worden toegepast in proeven. Zo is de houtsoort Acariquara uit Brazilië ingezet in een proef van Rijkswaterstaat in 2002, ter bescherming van de tweede Maasvlakte tegen het water. Ze vat samen: 'Op het gebied van tropisch hardhout moet je niet alleen handelen vanuit de vraag, maar ook vanuit het aanbod van het bos. Er is een scala aan tropische hardhoutsoorten, maar we gebruiken maar een select aantal, waardoor we de bosbouw niet efficiënt zijn werk laten doen. Diversificeren en verantwoorde bosbouw zijn het antwoord op roofbouw en ontbossing. Dit geldt overigens voor hout in het algemeen: ook Europese bossen en aanplant zouden veel biodiverser kunnen zijn. Als we die kant op gaan, zijn we onderdeel van de oplossing om onze wereldwijde bossen en biodiversiteit te behouden.'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!